

NEPRIATEĽ ŠTÁTU

Monsterprocesy boli vykonštruované a zinscenované procesy koncom 40-tých a začiatkom 50-tých rokov. Na dlhé tresty i viac ako 25 rokov a tresty smrti boli odsúdení odporcovia komunistického režimu podľa vopred pripravených scenárov. Úlohou týchto procesov bolo ľudí odstrániť a u ďalších vyvolať strach. Procesy boli verejné a dobre propagované všetkými, vtedy dostupnými masovo-komunikačnými prostriedkami.

V 50-tých rokoch vrcholili procesy s partizánmi, ktorí sa zúčastnili Slovenského národného povstania (SNP). Tieto procesy boli prezentované najmä procesom s Viliamom Žingorom. V tom istom roku to boli i procesy s predstaviteľmi nekomunistických strán, ktoré trvali až do roku 1954. Najväčší proces predstavoval proces s Miladou Horákovou, nazývaný aj MONSTERPROCES. Na tento proces nadväzovali ďalšie, s počtom obžalovaných vyše 600 osôb. Výsledkom procesu boli štyri tresty smrti.

V roku 1952 za vykonštruované medzinárodné sprisahanie proti ZSSR Štátnej bezpečnosti odsúdila na trest smrti Rudolfa Slánskeho, generálneho tajomníka strany, ktorý skončil na šibenici, ktorú sám vymyslel. Na trest smrti bol odsúdený i Vladimír Clementis (bol v Amerike a neuposlúchal varovania, aby sa nevrácal naspäť. Neveril, že v ČSR sa mu môže niečo stať, keď sa ničím neprevinil). Ale boli aj ďalší odsúdení v monsterprocesoch.

JESEN 1949

Milada Horáková v rozhovore
s Ninou Bonhardovou,
šéfredaktorkou ženského časopisu Vlasta

„Čaká nás zlá doba – národ myslím...
Bojím sa o charakter našich ľudí.
Masarykova demokracia trvala 20 rokov.

Tá hrôza potrvá asi dlho.

Čo bude z umŕtveného národa?

Mladí a moja dcérka vyrastú v lži,

demagógiu, nebudú vedieť nič.

Po mne pravdepodobne neostane

ani popol, ani spomienka,

ale pokial' budem dýchat',

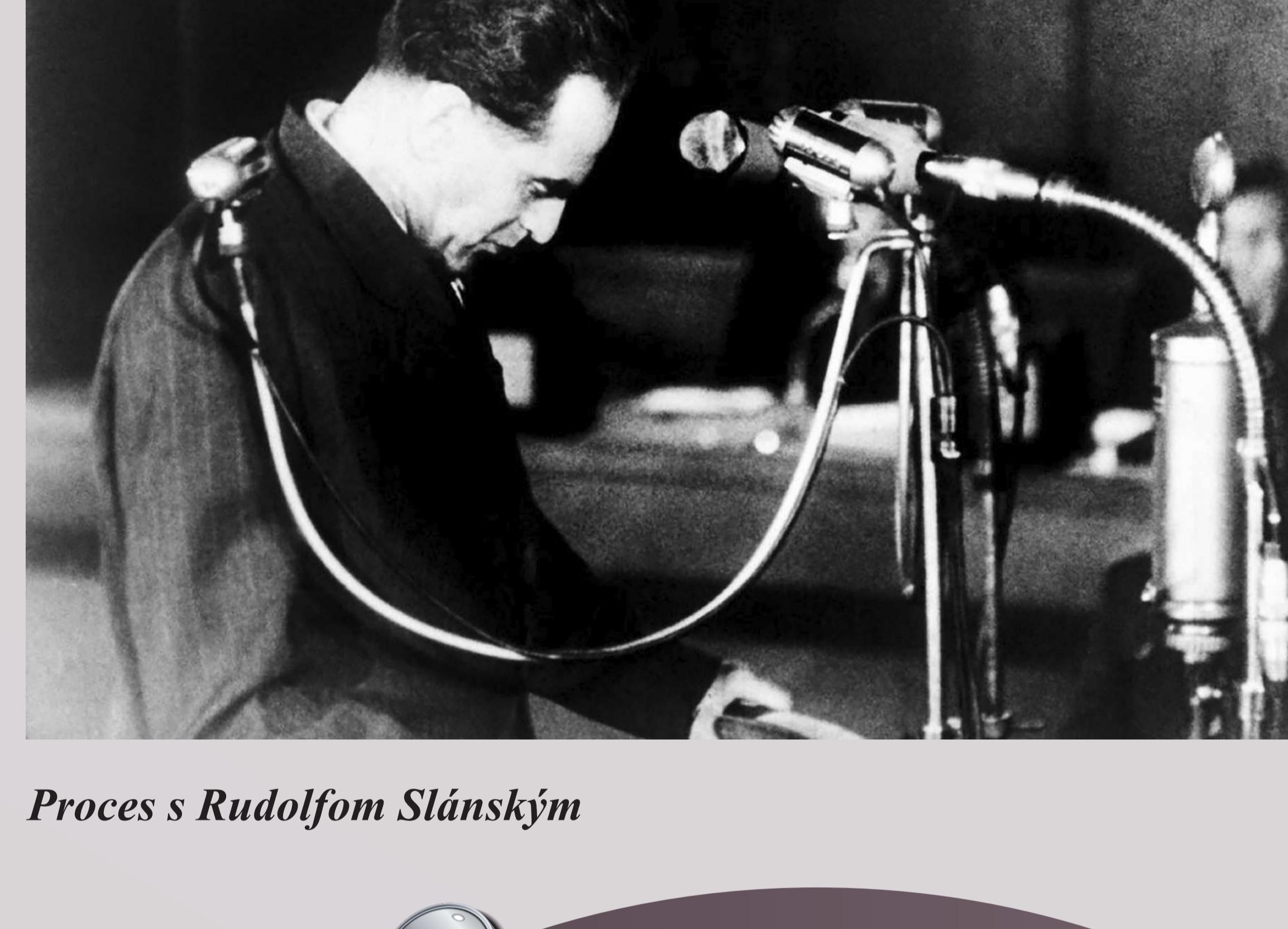
budem sa snažiť hovoriť pravdu,

hájiť pravdu, demokraciu,

právo na ľudskú dôstojnosť.“

Proces s Miladou Horákovou

Proces s Rudolfovom Slánským

VLADIMÍR CLEMENTIS

Slovenský komunistický politik, publicista a diplomat, ktorí sa po februári 1948 stal ministrom zahraničných vecí. Bol obvinený z protištátneho sprisahania (ako súčasť procesu s R. Slánským) a 3.12. 1952 popravený. Rehabilitácia jeho osoby sa uskutočnila v roku 1963.

VILIAM ŽINGOR

Veliteľ 2. partizánskej brigády M.R. Štefánika (generál in memoriam), ktorá pôsobila počas SNP v lokalite Turiec. Od roku 1946 pôsobil ako člen Slovenskej národnej rady. Za svoju kritiku voči vtedajšiemu politickému režimu a prekrúcaniu udalostí SNP komunistickou ideológiou bol označený ako "protištátny živel", zbavený mandátu poslance a následne obvinený z plánovania štátneho preveru, velezradu a špiónaze. Išlo o najväčší proces s partizánmi, v ktorom vypovedalo až 145 osôb. Viliama Žingora odsúdili a popravili 18.12.1950 v Bratislave. K jeho rehabilitácii došlo až v roku 1968.

„Poznala som skutočne ľudovo-demokratický systém, aký začal byť prevádzaný po Februári, je v zmysle komunistickej teórie jedným druhom diktatúry, a pretože som zásadná demokratka, nemôžem súhlasit so žiadnym druhom diktatúry.“

(Milada Horáková)

Milada Horáková

Milada ukončila gymnázium v roku 1921 a následne začala študovať na Právnickej fakulte Univerzity Karlovej v Prahe. Bola členkou Československého červeného kríža, Ženskej národnej rady, Československej strany národné socialistickej (ČSNS).

Publikovala niekoľko kritických článkov na poľnohospodársku politiku KSČ, o ktorých sa v spoločnosti veľa diskutovalo. Potom sa zaradila medzi poslancov ČSNS, ktorí odmietli zmeny v bezpečnostnej politike štátu.

Po okupácii Československa Milada Horáková aktívne pôsobila v odboji, za čo ju Gestapo spolu s manželom zatklo, mučilo a 2 roky väznilo vo väznici na Pankráci. Po atentáte na Heydricha Miladu ako politického väzna previezli do Malej pevnosti v Terezíne a odtiaľ deportovali do väznice v Drážďanoch. V Drážďanoch zostala vo väzbe až do jej oslobodenia americkou armádou v apríli 1945.

Po februárovom prevrate 1948 a nastolení totalitného režimu odišla z verejného života. V marci toho istého roka sa vzdala poslaneckého mandátu. Už od leta 1948 dostávala varovania a odkazy, že je sledovaná, aby emigrovala.

Verila, že situácia sa po februári 1948 zmení. Počítala s tým, že v ČSR dôjde k slobodným volbám. Informácie o situácii v ČSR tajne posielala do zahraničia.

Súdny proces s Miladou Horákovou

Bol to prvý veľký proces, ktorého príprava prebiehala za účasti sovietskych poradcov. Obžalovaní dostali otázky, na ktoré sa museli naučiť odpovedať podľa pokynov poradcov. K výpovediam boli donútení rôznymi formami. Milada Horáková bola súdená za zločin velezrady, za porušenie zákona na ochranu republiky, za zločin vyzvedačstva, z porušenia štátneho tajomstva a vojenskej zrady.

Bola odsúdená na trest smrti a 27.6. 1950 popravená obesením. Jej vražda vyvolala veľký medzinárodný ohlas. Manžel následne emigroval do USA, dcéra zostala v Československu a vychovávala ju Miladina sestra.

Miladu Horákovú úplne rehabilitovali v roku 1990.

Deň 27. júna sa v Českej republike stal Dňom pamiatky obetí komunistického režimu (na Slovensku je to 24. jún).

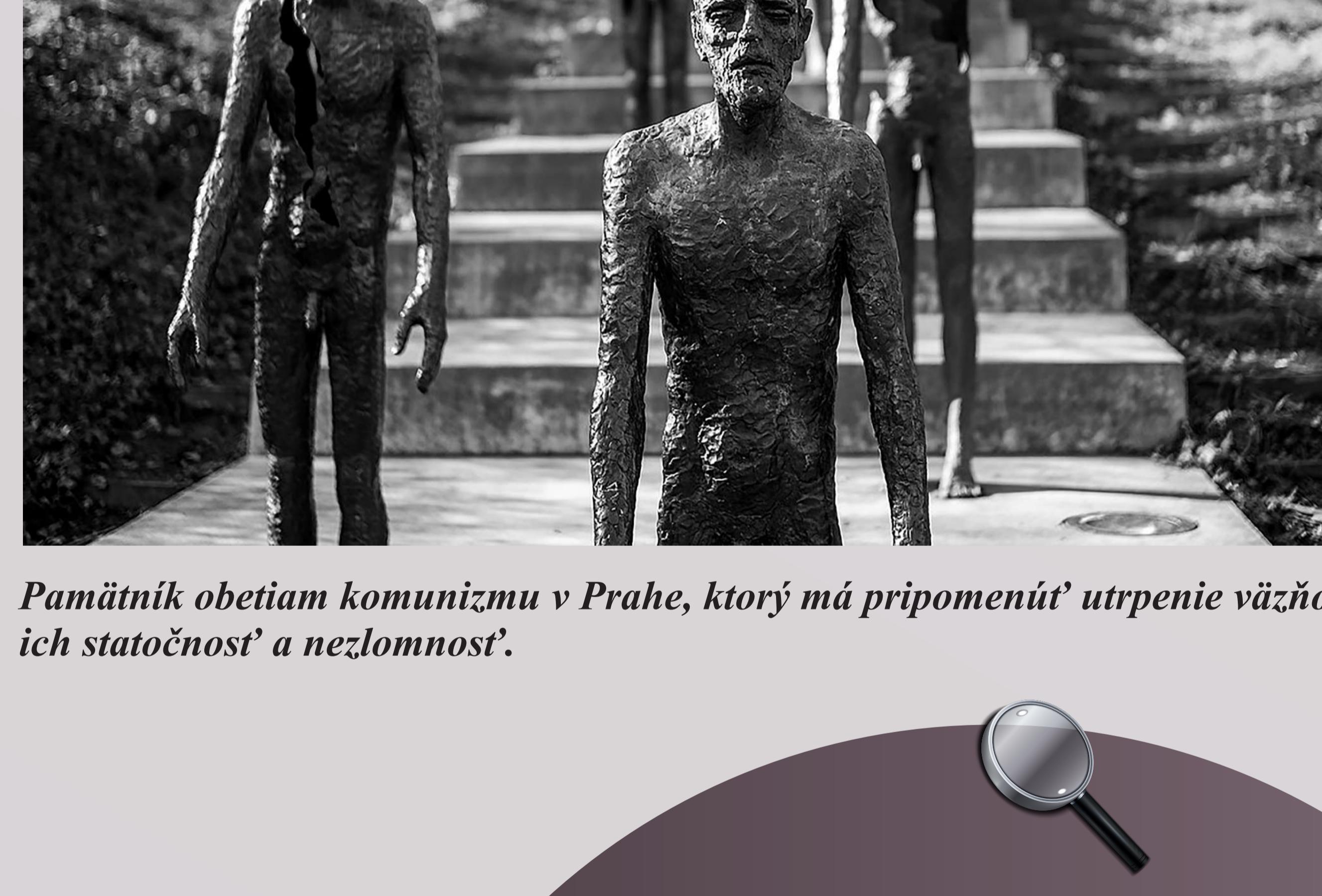
JANUÁR 1950

Z výsluchového protokolu:
„Nesúhlasila som so spôsobom, ako bol prevedený februárový prevrat, lebo som ho nepovažovala za prevedený demokraticky v súlade s vôleou ľudu, ktorú nme predstavovali jedine riadne prevedené, slobodné a všeobecne voľby....“

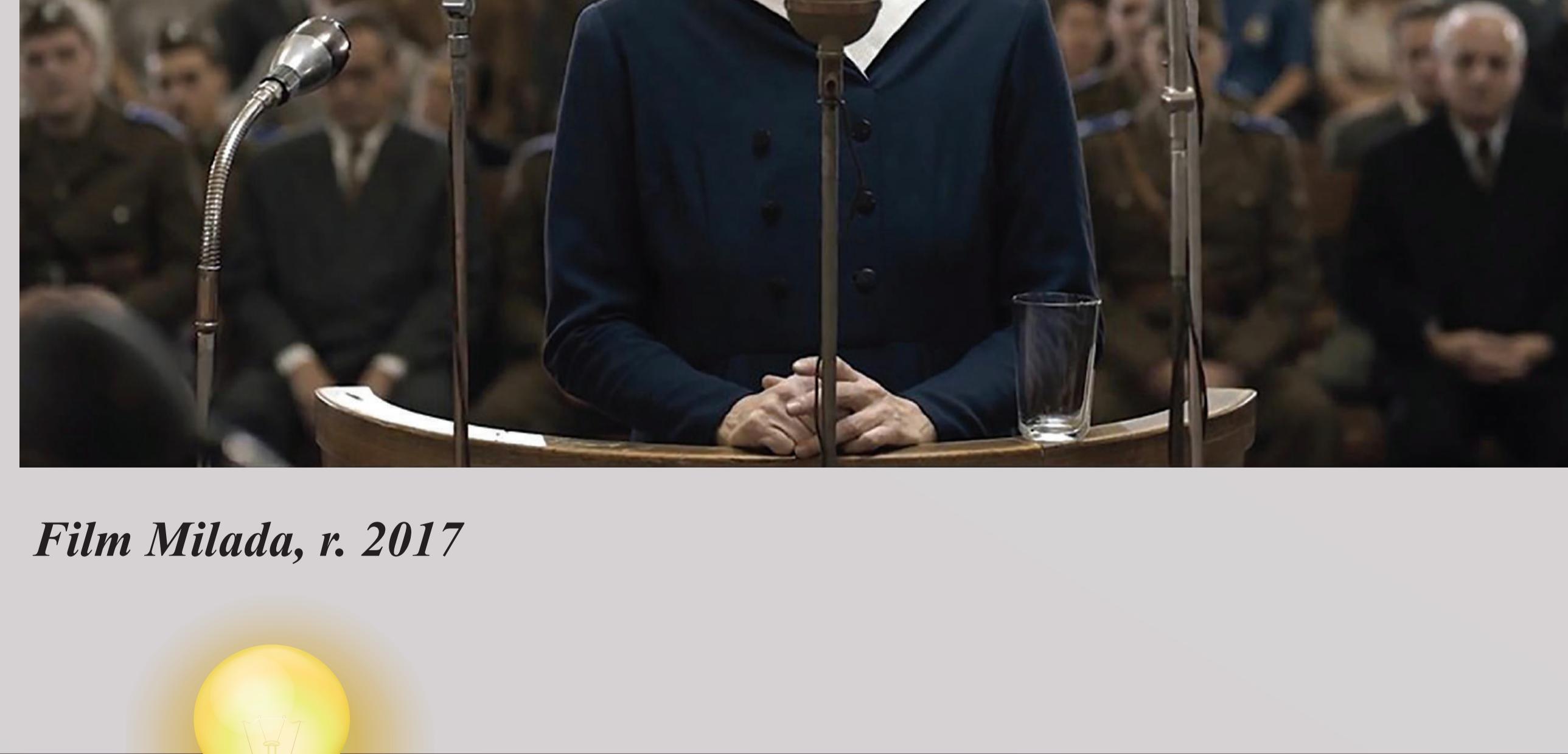
Avšak nijako som sa netajila tým, že mám odchylný názor na februárové udalosti a že tak, ako boli prevedené, s nimi nesúhlasím...

Nepopieram, že moja činnosť smerovala ku zvrhnutiu dnešného ľudovo-demokratického zriadenia, pretože toto považujem za istú formu diktatúry, nie za demokraciu ani za vládu ľudu, ale za vládu jednej strany.“

Milada Horáková

Pamätník obetiam komunizmu v Prahe, ktorý má pripomenúť utrpenie väzňov, ich statočnosť a nezlomnosť.

Film Milada, r. 2017

O jej milosť žiadali i svetové osobnosti ako Albert Einstein, Eleanor Rooseveltová, Winston Churchill a Jean-Paul Sartre.

Prezident Klement Gottwald rozsudok podpísal a poprava sa vykonala 27. júna 1950 o 5:35 h ráno na Pankráci v Prahe. Na pôvodnom mieste šibeníc stojí dnes Pamätník obetiam komunistického režimu.

„Vtáci sa už prebúdzajú - začína svitať.
Idem s hlavou vztýčenou - musí sa vedieť aj prehrávať. To nie je hanba.
Ani nepriateľ nestratí úctu, ak je pravdivý a čestný.
V boji sa padá, a čo je život iného ako boj? Budťte zdraví! Som len a len vaša.“

(Milada Horáková)

Prenasledovaní režimom

Osud rodiny Jurčovičovej

V roku 1952 minister národnej obrany Alexej Čepička poslal návrh, aby boli štátne nespoľahlivé osoby vysťahované z veľkých miest. Medzi vystňovanými boli sympatizanti Demokratickej strany, inteligencia, živnostníci, ľudia slobodných povolaní a aj tí, ktorí vlastnili peknú nehnuteľnosť. Štátna moc celú Akciu B prezentovala ako riešenie naliehavé bytovej otázky. V Bratislave sa týmto spôsobom malo uvoľniť až 1500 bytov pre praciujúcu triedu.

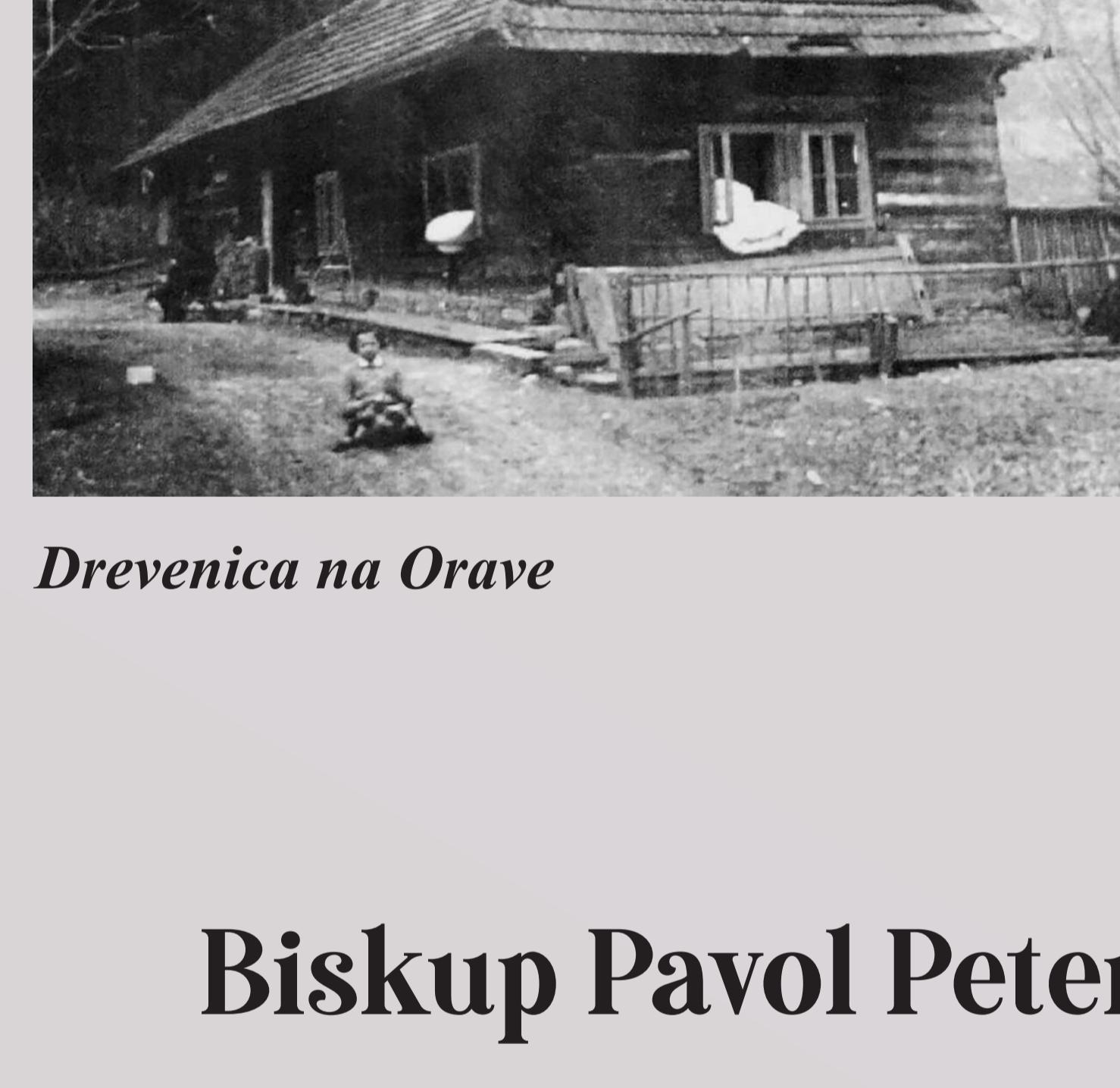
Z domu na Palisádach do drevenice na Orave

Rodina Jurčovičová bola jedna z mnohých, ktorej sa Akcia B týkala. "Na konci 40-tych rokov bol otec vo väzení v Leopoldove a neskôr v lágri v Jáchymove, vraj za špionáž a velezradu. Bol však priaznivcom Demokratickej strany a to stačilo...", spomína si Mária Jurčovičová.

Otec sa vrátil z väzenia po 7-mich rokoch. Ako politický väzeň sa nemohol zamestnať, a tak skončil v profesii kŕmiča býkov. Rodina žila na Orave v dedinke Jasenová 13 rokov. Byty a domy tzv. triedy A dostali najvyšší predstavitelia strany a štátnej bezpečnosti. Nasledovali zamestnanci štátnych inštitúcií a až byty tzv. kategórie D dostali ľudia, ktorí ich potrebovali. V roku 1956 bola táto akcia označená za nezákonnú a nehumánnu. Snaha o odškodenie poškodených prišla až v roku 1968. Avšak vplyvom spoločensko-politickej zmien sa tak nakoniec nestalo.

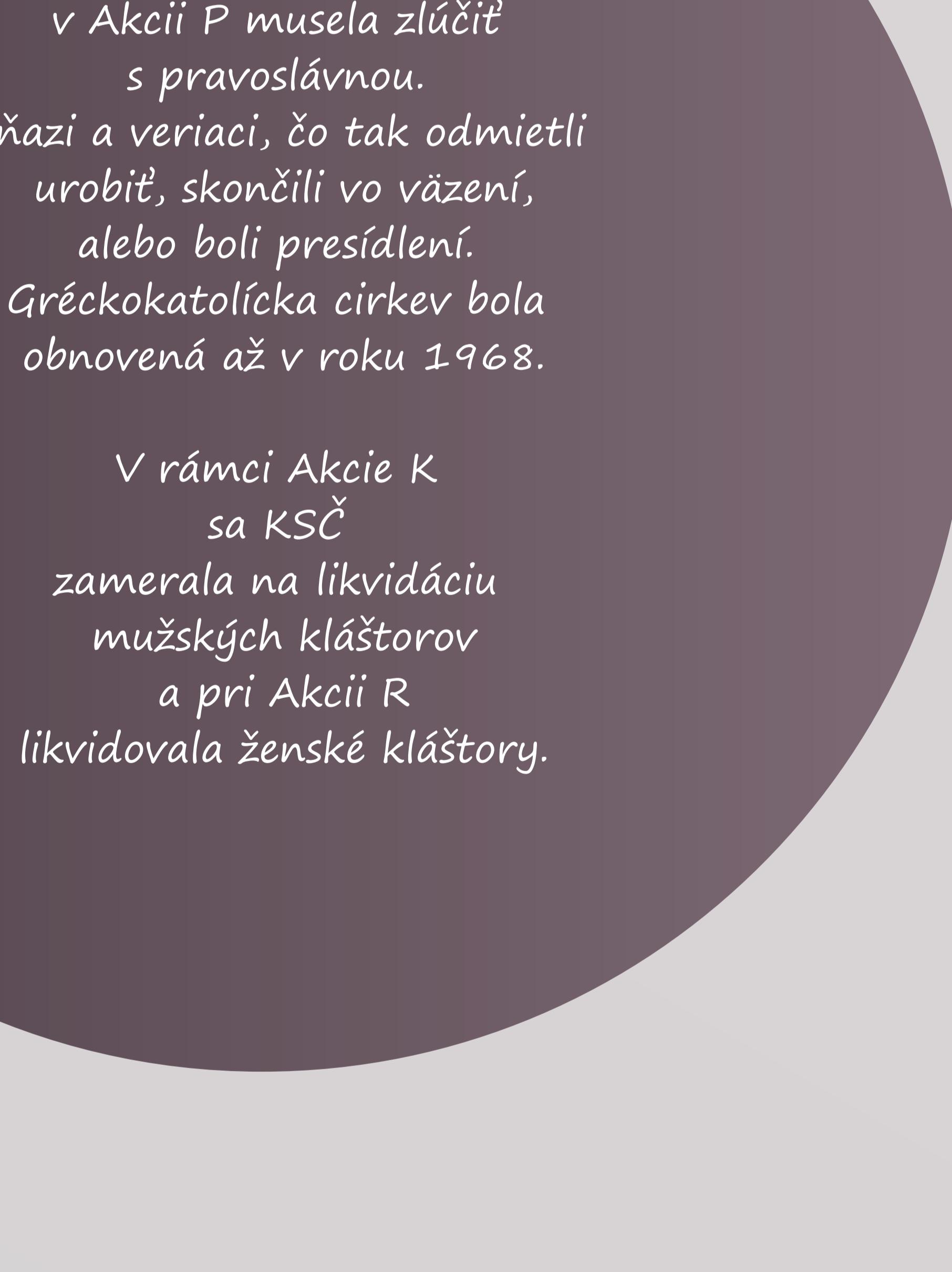
Dom na Palisádach

Drevenica na Orave

Vystňovalecký dekrét

Akcia P

Gréckokatolícka cirkev sa v Akcii P musela zlúčiť s pravoslávnou. Kňazi a veriaci, čo tak odmietli urobiť, skončili vo väzení, alebo boli presídlení. Gréckokatolícka cirkev bola obnovená až v roku 1968.

V rámci Akcie K sa KSC zamerala na likvidáciu mužských kláštorov a pri Akcii R likvidovala ženské kláštorov.

Biskup Pavol Peter Gojdič

Počas komunistami zinscenovaného tzv. Prešovského soboru 28. apríla 1950, ktorým režim zlikvidoval Gréckokatolícku cirkev, bol biskup Pavol Gojdič zatknutý a internovaný.

V dňoch 11. – 15. januára 1951 vo vykonštruovanom procese s biskupmi Vojtaššákom, Buzalkom a Gojdičom, biskupa Gojdiča odsúdili na doživotie, stratu všetkých občianskych práv a finančnú pokutu 200 000 korún za velezradu a špionáž.

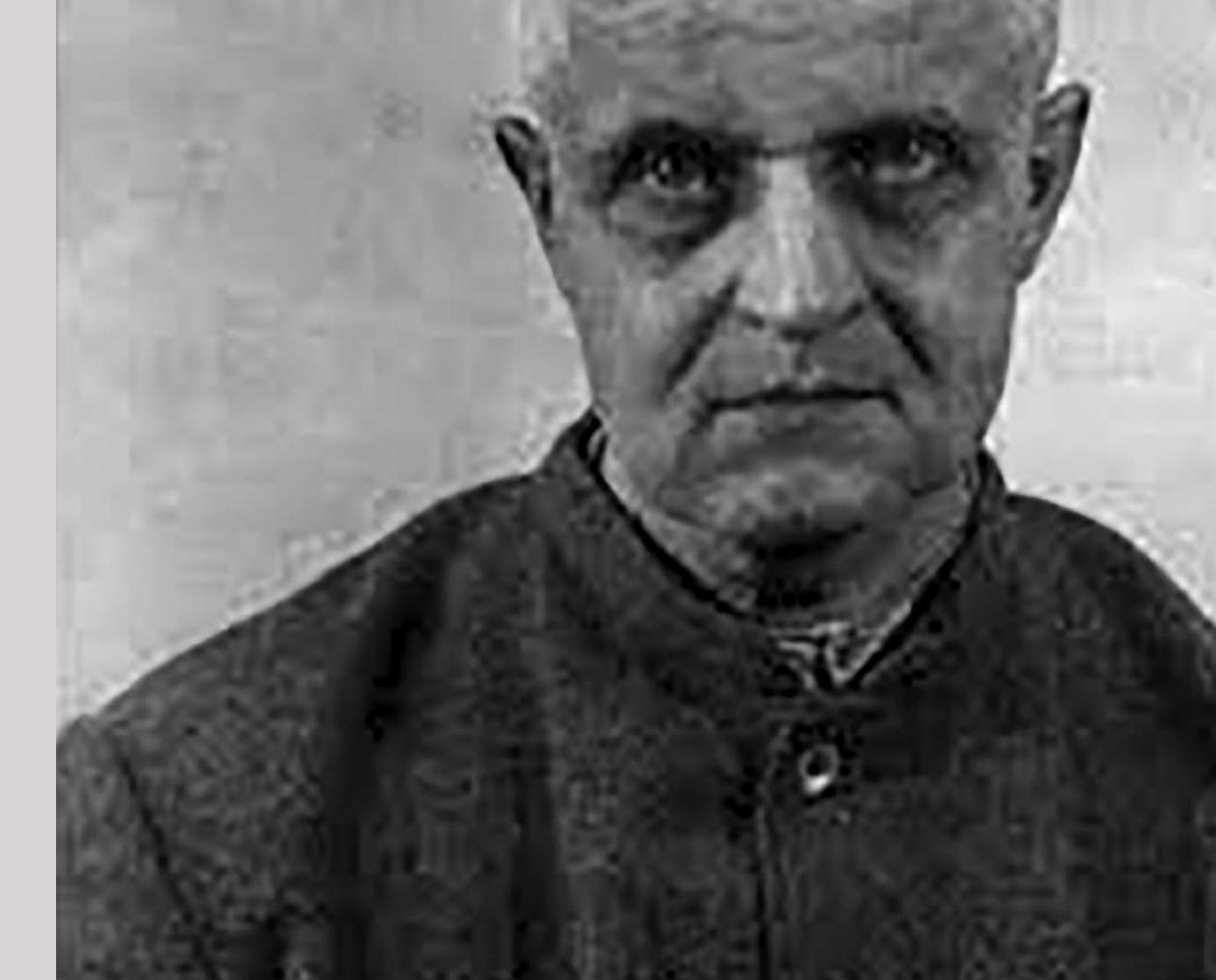
Amnestia prezidenta v roku 1953 mu trest zmenila na 25 rokov.

Biskup Gojdič nepodľahol dlhodobému psychickému a fyzickému týraniu a podľa svedectiev spolužárov dokázal žiť dôstojne i za mürmi väznice.

S podlomeným zdravím, no vyrovnaný, zomrel v leopoldovskej väznici 17. júla 1960, v deň svojich 72. narodenín.

Biskup Gojdič bol 27. septembra 1990 súdne rehabilitovaný a 4. novembra 2001 pápežom Jánom Pavlom II. v Ríme vyhlásený za blahoslaveného.

www.gojdic.wbl.sk

"Akcia B bola vykonávaná ako mimoriadne opatrenie. Jej hlavným cieľom bolo poskytnúť ubytovanie stovkám rodin najlepších budovateľov socializmu... Stiahovanie osôb nestalo sa nástrojom proti skutočným nepriateľom republiky a ľudu, ale v praxi vyvolalo znepokojenie časti obyvateľstva, pretože sa porušovali základné občianske práva a osobná sloboda..."

Z dokumentu na zastavenie Akcie B